

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Teachers' Participation on School Administration in Rayong Province under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong

ภาคภูมิ เปี่ยมพงศ์สานต์¹, อุษาพร กลิ่นเกษร²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
pakpoom.piem@northbkk.ac.th

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
usaaporn.kl@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 321 คน กำหนดจากตารางตามหลักการคำนวณของยามานะ (Yamane: 1973) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ (Rating Scale) และแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.80-1 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .939 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) และสถิติการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการเน้นการกระจายอำนาจและพัฒนาทักษะโดยใช้ PLC ด้านการบริหารงานงบประมาณ เน้นการกระจายอำนาจ และใช้เทคโนโลยี ด้านการบริหารงานบุคคล เน้นการลด

ความขัดแย้งโดยให้เพื่อนร่วมงานมีสิทธิ์ในการเลือกหน้าที่ในการทำงาน และด้านการบริหารงานทั่วไป
เน้นการลดภาระงานและเพิ่มภูมิทัศน์ให้เหมาะกับการทำงาน

คำหลัก: การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, จังหวัดระยอง

Abstract

The objectives of this research were: 1) to investigate teacher participation in school administration in Rayong Province under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong; 2) to compare the levels of teacher participation in school administration in Rayong Province; and 3) to propose guidelines for enhancing teacher participation in school administration in Rayong Province. The research sample consisted of 321 school administrators and teachers from secondary schools in Rayong Province under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. The sample size was determined using Yamane's formula (1973) and obtained through stratified random sampling, followed by simple random sampling via a drawing method. The research instruments included a 5-point rating scale questionnaire and an interview form. The instruments yielded a content validity index ranging from 0.80 to 1.00 and an overall reliability coefficient of .939. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The research findings were as follows 1. Overall teacher participation in school administration in Rayong Province was at a high level. When considering individual aspects, Budget Administration had the highest mean at a high level, followed by Personnel Administration at a high level. The aspect with the lowest mean was Academic Administration, which was also rated at a high level. 2. The comparative analysis of teacher participation, classified by gender, position, educational level, and school size, revealed no statistically significant differences, both overall and in individual aspects. 3. The guidelines for developing participation in school administration across the four aspects are as follows: Academic Administration emphasizes decentralization and skill development using Professional Learning Community (PLC); Budget Administration focuses on decentralization and the use of technology; Personnel Administration focuses on conflict reduction by allowing colleagues the right to choose their functional duties;

and General Administration emphasizes workload reduction and improving the landscape to be suitable for work.

Keywords: Participation, School Administration, Rayong Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ดำเนินงานภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูปการบริหารและการจัด การศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยัง เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหาร จัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โดยโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน ใน 4 ขอบข่ายงานหลัก ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมอบหมายงานและกระจายอำนาจตัดสินใจสู่ รองผู้อำนวยการและคณะครูผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์การบริหารแบบมี ส่วนร่วม (Participatory Management) โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรครูเข้ามามีบทบาทสำคัญในการ ขับเคลื่อนพันธกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้ จอห์น ดิวอี้ ได้เสนอแนวคิดว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียน ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติตามภารกิจ จนถึงการติดตามประเมินผล จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารและครู เปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำจากการสั่งการเป็นการ กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งสถานศึกษา ชุมชน และครูผู้สอน ในการจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการของท้องถิ่น (John Dewey, 2010)

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะเอื้ออำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการตนเอง มากขึ้น แต่ความท้าทายสำคัญคือการนำนโยบายดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติจริง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ ครูผู้สอนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นทางการ ในบริบท ของสถานศึกษาจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง การสำรวจ ระดับการมีส่วนร่วมของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสะท้อนสภาพความเป็นจริงของการดำเนินงานในปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้ทราบถึงระดับความเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติงานของครูและนโยบายการบริหารของสถานศึกษา ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำคัญในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการในปีการศึกษาต่อไป เพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

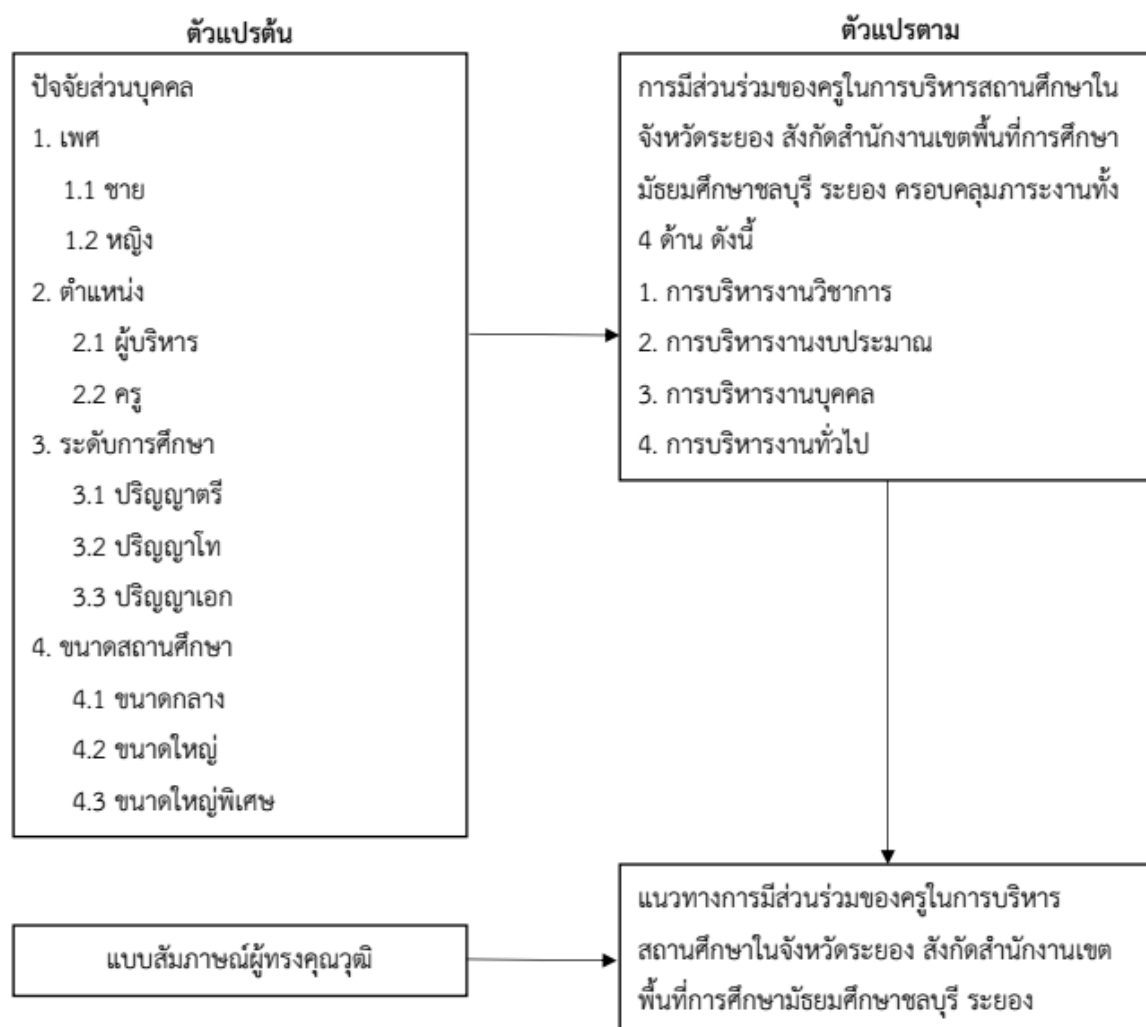
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้รับทราบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อใช้กำหนดนโยบายจัดทำแผนการปฏิบัติงานของครูในปีการศึกษาถัดไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีส่วนร่วมครอบคลุมภาระงานทั้ง 4 ด้าน

กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้แบ่งขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาเป็น 4 ด้าน คือ 1. การบริหารงานวิชาการ 2. การบริหารงานงบประมาณ 3. การบริหารงานบุคคล 4. การบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกันไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งหมด 1,606 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2568 กำหนดกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของยามาเน่ (Yamane: 1973) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 321 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structural Questionnaire) สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 40 ข้อ ซึ่งกำหนดคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ เบสท์ และ คาร์ห์น (Best; & Kahn, 2006)

ตอนที่ 3 ปัญหา/ข้อเสนอแนะ

2. แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และออกแบบให้สอดคล้องกับงานวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพบว่าค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในสถานศึกษา (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.939 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่นและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

3. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ข้อคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดระยอง ได้แก่ สหวิทยาเขตระยอง 1 สหวิทยาเขตระยอง 2

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยประสานงานกับครูธุรการของแต่ละโรงเรียน และทำการจัดเก็บเอกสารด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คัดเลือกข้อมูลแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที Independent samples test (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA (F test) และสถิติการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมแต่ละด้านดังนี้

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.80	0.312	มาก	4
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.82	0.306	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.81	0.307	มาก	2
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.80	0.306	มาก	3
รวม	3.80	0.153	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.153) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.306) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.307) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.312) ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตาราง 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา	เพศ		ตำแหน่ง		ระดับการศึกษา		ขนาดสถานศึกษา	
	t	P-value	t	P-value	F	P-value	F	P-value
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	-0.145	0.118	-0.004	0.687	0.218	0.804	0.063	0.939
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	-0.643	0.498	0.264	0.801	0.306	0.737	0.682	0.506
3. ด้านบริหารงานบุคคล	0.331	0.799	-0.075	0.136	0.676	0.509	2.520	0.082
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	-0.468	0.457	-1.358	0.230	1.568	0.210	0.146	0.865
รวม	-0.464	0.120	-0.586	0.769	0.002	0.998	1.522	0.220

จากตาราง 2 พบว่า เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วม

ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติของครูและผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมวางแผนการใช้งบประมาณและเงินรายได้ของสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นด้านการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมควบคุมและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการวิเคราะห์อัตรากำลังของบุคลากรในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายมาสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการจัดทำโครงการให้บริการชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

2.2 ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง โดยภาพรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

2.4 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง โดยภาพรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ การบูรณาการยุทธศาสตร์การบริหารแบบพหุมิติผ่านการกระจายอำนาจ การสร้างความปลอดภัยทางจิตวิทยา และกลไก PLC บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการมีส่วนร่วมและเปลี่ยนผ่านบทบาทครูสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างยั่งยืน

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ การปรับระบบงบประมาณฐานศูนย์ร่วมกับการกระจายอำนาจและเทคโนโลยี Open Data เพื่อยกระดับความโปร่งใสและสมรรถนะบุคลากร เป็นกลไกแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่นำไปสู่ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรที่มุ่งเน้นประสิทธิผลต่อผู้เรียนและความคุ้มค่าสูงสุด

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้กระบวนการคัดสรรและประเมินแบบ 360 องศา ร่วมกับการพัฒนาตนเอง (ID Plan) และกลไกกำกับดูแลโดยกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ช่วยสร้างธรรมาภิบาลในการบริหาร ลดข้อขัดแย้ง และยกระดับความสามัคคีในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเหนือกว่าการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป การปฏิรูประบบบริหารงานทั่วไปโดยบูรณาการแนวคิด Lean Management และ E-Office เข้ากับกลไกเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ช่วยสร้างระบบนิเวศการทำงานที่คล่องตัว ลดภาระงานธุรการ และยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เชิงวิชาชีพและมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูง ประกอบกับความต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล จึงทำให้เกิดการประสานงานและความร่วมมืออย่างเข้มแข็งในทุกพันธกิจการบริหาร สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน

กรุงเทพมหานคร ภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ จรรย์ พิมดิพิมโน (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องแนวคิดของ กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจสถานศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียน การสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนีและคาร์เวอร์ (Sergiovanni & Carver, 1980) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือโดยผู้อื่นให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องแนวคิดของ อนุพงษ์ กางกัน (2566) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามาจัดการกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้จัดการการเรียนการสอน กำกับ ดูแล กิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โดยมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมให้การจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องแนวคิดของ ศุภเมธา ธาดาชลวัฒน์ (2567) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินการ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์โดยจากความร่วมมือของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายการศึกษา เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมาย เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลปะในกระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า ทั้งในด้านการบริหารจัดการและด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องงานวิจัยของ จารุงศ์ กวางซี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมวางแผนการใช้เงินงบประมาณและเงินรายได้ของ

สถานศึกษา สอดคล้องงานวิจัยของ จารุพงศ์ กวางซี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมในการให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องงานวิจัยของ จารุพงศ์ กวางซี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายมาสำเร็จจูล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องงานวิจัยของ จารุพงศ์ กวางซี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา

2.1 เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศที่ต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้านทุกด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จริญญา พิมติพิมโน (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ กฤตยา จิระกังวาน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้านทุกด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จริญญา พิมติพิมโน (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามระดับ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จารุพงศ์ กวางซี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาด

สถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ จรรย์ พิมพ์มโน (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ การบูรณาการยุทธศาสตร์การบริหารแบบพหุมิติผ่านการกระจายอำนาจ การสร้างความปลอดภัยทางจิตวิทยา และกลไก PLC บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการมีส่วนร่วมและเปลี่ยนผ่านบทบาทครูสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ อย่างยั่งยืน

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ การปรับระบบงบประมาณฐานศูนย์ร่วมกับการกระจายอำนาจและเทคโนโลยี Open Data เพื่อยกระดับความโปร่งใสและสมรรถนะบุคลากร เป็นกลไกแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่นำไปสู่ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรที่มุ่งเน้นประสิทธิผลต่อผู้เรียนและความคุ้มค่าสูงสุด

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้กระบวนการคัดสรรและประเมินแบบ 360 องศา ควบคู่กับแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) และกลไกกำกับดูแลโดยกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ช่วยสร้างธรรมาภิบาล ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กรที่มีประสิทธิผลเหนือกว่าการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป การปฏิรูประบบบริหารงานทั่วไปโดยบูรณาการแนวคิด Lean Management และ E-Office ร่วมกับกลไกเครือข่ายการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม ช่วยสร้างระบบนิเวศการทำงานที่คล่องตัว ลดภาระงานธุรการ และยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาควรส่งเสริมการกระจายอำนาจในการตัดสินใจด้านวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและเลือกสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนในแต่ละห้องเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรจัดสรรเวลาและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน และร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรพัฒนาระบบนิเทศภายในเชิง

สร้างสรรค์ที่เน้นการชี้แนะมากกว่าการตรวจสอบ เพื่อสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของครู

2. ด้านการบริหารงานทั่วไป การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลดขั้นตอนและภาระงานเอกสารที่ไม่จำเป็นของครูผู้สอน เพื่อให้ครูมีเวลาทุ่มเทกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่และปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการทำงานและการเรียนรู้ (Functional Workspace) ตลอดจนการสร้างช่องทาง การสื่อสารภายในองค์กรที่ทั่วถึงและรวดเร็ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการประสานงานด้านบริการ และสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครู เพื่อขยาย องค์ความรู้ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. ควรศึกษาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยขยาย ขอบเขตการศึกษาไปยังในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขต

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. (2550, 16 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก. หน้า 29-36.
- กฤตยา จิระกังวาน. (2566). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ].
- จรัญ พิมพ์ิมน. (2567). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ].
- จารุพงศ์ กวางซี. (2566). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ].
- ศุภเมธา ธาดาชาวัฒน์. (2567). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา].
- อนุพงษ์ กางกัน. (2566). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดกาฬสินธุ์* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม].

- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education* (10th ed.). Pearson.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). HarperCollins Publishers.
- Dewey, J. (2010). *Teachers, leaders, and schools: Essays by John Dewey* (D. J. Simpson & S. F. Stack Jr., Eds.). Southern Illinois University Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Sergiovanni, T. J., & Carver, F. D. (1980). *The new school executive: A theory of administration* (2nd ed.). Harper & Row.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper & Row.